

worden aan
omgekeerde
volk Israël,
anig. Velen
ontkennen
als natie na
oon „emerit-
over het on-
bek niet de
als tijdelijk
verwerping
Trek nu een
meen. Haar
maar een
die haar is

eze eenvou-
even nader
n op enkele
's gemeene-
K. S.

K LEVEN

en welkome
heek?
teeds voort-
an den band
eel meer te

etrouwen en
in elke con-
oord verloo-
al dieper in

et laatste In
vraag naar
le, der aan-

niet anders
sloopen cur-
ortging het
ij opende de
rs getrouw-
lijken rond-
en conser-
oen. Van de
ik gemaakt:
uitgeleend
thans 1295.
i buiten de
theek benut
de exempla-
50, het jaar
9.

baardheid.
nwillekeurig
zien?

uitdrukking
hoeveelheid.
bibliotheek
van 529 bro-
ks als regel-
n.

waliteit
hier enkele
nt précieux;
aner, Patro-
ouroux? Dic-
tionnaire
testen Tra-
zoover ver-
Bultmann;
als les origi-
nnen tot de
aanvullende
christlichen
e; voorts de
unius, Rive-
Thielicke en
am Abbing,
n parmi les
le; Th. Har-
im aposto-
ldzher, Vor-
World Mis-
Die Religion
D. K. Wie-
dam enz.
liotheek ver-
predikanten,
ok hier nog
gewaardeer-

ts een greep
e bibliotheek
rsus-jaar is
en opent om

te verkrijgen. De Heere schonk ons den steun en de volle activiteit van onze vrijgemaakte boekhandelaars en antiquaars, en menig moeilijk verkrijgbaar werk kwam door hun trouwe medewerking in ons bezit. Voorts achtten we 't niet geraden onzerzijds alleen maar af te wachten, wat ons gepresenteerd zou worden, zonder zelf er op uit te trekken: speuren en snuffelen bezorgde ons heel wat materiaal voor onze boekerij, en op verschillende aucties verworven we prachtige aanwinsten, meermalen tegen ongedacht lagen prijs.

Met dat al kwamen we tot een cijfer van f 22.050,87 voor de uitgaven, terwijl er nog een kas-saldo is van f 191,50; heel wat lager dan verleden jaar, toen we hebben uitgegeven f 37.044,89.

Maar in 't vorig jaarverslag hebben we aanstonds gewaarschuwd, dat we in 't vervolg ons zoo hoge uitgaven niet zouden kunnen veroorlooven, wijl we toen konden gebruik maken van hoge bank-saldi, en we bovendien aardig waren ingelopen op de inkomsten van 't huidige cursus-jaar.

Als de Heere ons vergunt, ook dit jaar een School-dag te hebben, dan hopen we, dat onze bibliotheek veel bezoekers trekt. Niet om verwonderd te staan over het groot getal boeken, nog veel minder om gepakkeld te worden in onze verholten trots. Maar om in ons hart Hem hulde te brengen, uit Wien, door Wien en tot Wien alle dingen zijn.

Gelijk de schrijver van dit verslag boven de delectatio die hem de weergave verschafte van hetgeen de Heere ook dit jaar schonk, zich gedrongen wist tot de adoratio van Hem, die alleen alle lof en eere waardig is.

P. DEDDENS,
Bibliothecaris.

*: „Omdat hij alles al wist“

Elders in ons blad leest men iets over het boek „Gereformeerden, waarheen?“ (Bouman-Booy). Daarin droomt men (279) van een kerk, die „de scherpalijperij heeft afgeschaffd“. Niet maar de verkeerde, doch alle scherpalijperij. Men droomt er den droom van 'n gereformeed volk, dat Parijs naast Ulrum noemt en Weenen naast Kampen.

In het verlengde dezer droomen haalt de heer Thijs Booy een „iets gewijzigd“ versje aan („een graf-schrift uit een studenten-almanak“, maar hij vergist zich):

Hier ligt vriend
Heel netjes in zijn kist.
De hemel kon hij niet in,
Omdat hij alles al wist.

De heer Booy heeft dit verhaalje overgenomen — weten we wel haast zeker — uit het blad van de nederlandse kerk-vader-zeggers-teen-Barth, genaamd: „In de Waagschaal“. Hij verminkt het een beetje; maar dat is niet erg. Het versje, dat den barthianen zooveel deugd deed, betreft iemand, die een boek schreef over den hemel. Ook een over de hel trouwens. Maar dat wisten de broeders waarschijnlijk niet. Gelijk ze allicht geen van die twee gelezen hebben.

We halen het verminkte rijmpje alleen maar aan om den geest van het boek te typeeren. Als je tracht weer te geven wat de Schrift zegt over den hemel (of de hel, of de verzoening), dan zeggen de barthianen: foel, „De Schrift leert geen gezaghebbenden inhoud“.

En dat is nu precies de ongefomuleerde optie van den barthiaanschen jeugdopvoeder Thijs Booy. Opvoeder der tegen ons „beschermde“ jeugd. Het zij den Ridderbos-Groshede tot leerling: geen H. J. Schilder in de classis Gorinchem. Wel den heer Booy, Dubitatio generalis!

K. S.

*: Prof. Ridderbos contra Ursinus — en nog iemand

Verleden week gaf ik antwoord op de opmerkingen van prof. Ridderbos (J.). Dat deed ik in de onderstelling, dat hij al uitgesproken was: dien indruk vestigde zijn artikel, dat van geen vervolg repte. Het blijkt evenwel, dat hij vorige week alsnog enkele opmerkingen gaf, en daarvan nog een vervolg aankondigt. We zullen dus nog even aanhouden. Intusschen moge, wat ik verleden week opmerkte, zijn niet doen, dat is wel noodig.

Want het is zoo goed als onbegonnen werk, met prof. Ridderbos te polemiseren. Telkens weer wordt de eigenlijke kwestie omzeild, en wordt door onnauwkeurigheid — nog wel onder het uitgeven van parolen om toch Ursinus e.a. goed te lezen — een mistbank gelegd over de amechtige lezers: wie weet straks nog, hoe hij uit het kluwen komt?

Daar hebt ge weer zoo'n miserabel voorbeeld. Prof. Ridderbos schrijft:

„In het begin van het debat heeft Prof. S. verwezen naar een uitspraak van Ursinus, waarin deze niet spreekt van „houden voor“, maar zegt, dat de kinderen der geloovigen wedergeboren ZIJN; wat dan echter geldt van de soort, terwijl het aangaande de individuen niet onderzocht behoeft te worden.“

Ziezoo, daar ga je dan maar weer. Je hebt pas prof. Ridderbos — hij vond het niets om 't lijf hebben — aan zijn jas getrokken over het verschil tusschen onvoltooid tegenwoordigen tijd en toekomstigen tijd. En nu is 't al weer zoo laat. En, net precies als den vorigen keer, komt het er natuurlijk precies op aan. Want ik heb dat natuurlijk NIET gezegd. Ik schreef in het nummer van 21 April 1961, bl. 245/6, letterlijk het volgende:

„Hij (Prof. Ridderbos) meent, dat Ursinus inzake de kinderen hetzelfde zegt („twee druppels water“) als

1905. Dat is niet juist. 1905 sprak over het ONDERSTEL-DE wedergeboren ZIJN van de INDIVIDUEN (die men immers moest „houden“ voor wedergeboren, wat men alleen bij individuen doen kan). Ursinus, Tract. Th. 205, 600, spreekt van het niet onderstelde, maar ZEKERE wedergeboren WORDEN van de SOORT, en zegt: blijf van de individuen af met uw „inquisitie“. Dat is tegen 1905.“

Natuurlijk weet een klein kind, dat tusschen wedergeboren ZIJN en wedergeboren WORDEN een heel verschil is. En prof. Ridderbos weet het boven allen, want de ooren hebben hem ervan moeten tuiten. „Zijn“ de kinderen wedergeboren? Of „worden“ ze het? Bij 1905 moet je de kinderen reeds vóór den doop houden voor wedergeboren en in Christus geheiligd; zuigelingen ZIJN dus (in de onderstelling, die hier niet maar gecommandeerd, doch ook gecommandeerd werd) al wedergeboren.

Als nu Ursinus zegt: ze WORDEN het, en als dan K. S. dat met kapitale letter laat zetten, en dan eraan toevoegt:

„...ook onder de jeugd werkt (volgens Ursinus) de Geest, en Hij werkt wederbarend, d.w.z. bekeerend, door het Woord, Hij (Ursinus) bedoelt dus de opgroeiende jeugd, die het Woord kan hooren“....

nu, dan begrijpt vooral de man van het Praeadvies van 1944, de man van de uitbanning, dat ditmaal „bij het begin van het debat“ om zoo te zeggen is uitgeroepen het allesbeheerschende verschil tusschen ZIJN en WORDEN.

En dan toch maar schrijven: Schilder zegt, dat Ursinus beweert, dat de kinderen der geloovigen wedergeboren ZIJN. Waarmee — met nog een paar rukjes — straks Ursinus maar voor het karretje van 1944 gespannen is op het hoofdpunt.....

Om zoo iets moet je dan weer een half uur zoeken naar je ouwe krantje, omdat je verbaasd je afvraagt: heb ik nu zoo zitten soezen of de zetter, dat „De Reformatie“ zulke nonsens Ursinus in de schoenen schoof?

We hebben 't gelukkig geen van beiden gedaan, dezen keer.

Maar ik verzoek, dat prof. Ridderbos, die het voor de zooveelste maal over een „gelijkenis als twee druppels water“ heeft, aan zijn lezers zal vertellen, dat wat hij schreef volstrekt niet waar is. En zeggen zal wat dan wel waar is. Dan hopen we, als hij uitgesproken is, op de rest wel weer in te gaan bij kleine hapjes.

K. S.

*: Dr Ridderbos tusschen Rubicon en Lethe

De Rubicon is de grensrivier tusschen Gallië-aan-den-overkant-der-Alpen en het eigenlijke Italië — beide uit den antieken tijd. Het riviertje loopt even boven Ariminum in de Adriatische Zee. Toen een veldheer eens over dat riviertje trok, zei hij: alen lacta est: dat is: nu is de teering geworpen. Dat is zooveel als: nu kunnen we niet meer terug. Toen de synode van 1944 wou binden aan de bekende uitspraken, zei Schilder (13 Dec. '43): bindt niet, want dan hebt gij den teering geworpen. Maar de synode, en ook prof. Ridderbos zei: ga uw gang, bind, synode, bind de kandidaten en alle ambtsdragers. Trek vrij den Rubicon over. Men trok erover, en dankte den Heere voor de genade, betoond in de trouwe bewaring van de kerken tegen de kandidaten, die neen zeiden. Tegen de professoren en den lector, die neen zeiden. Tegen de dominees, de ouderlingen, de gemeentelieden, die neen zeiden. Ridderbos was den Rubicon over. De rivier der opgerichte steenen. Men blies de bazuin, en zeide: vergeet het niet. Vertelt het uw kinderen — de Heere is ons genadig geweest: wij zijn trouw gebleven.

Er is nog een andere rivier uit de oudheid. Die heet Lethe. Het is de rivier der „onderwereld“ uit de klassieke mythologie. „Lethe“ beteekent „vergetelheid“. De afgestorvenen moesten uit die rivier drinken, om al 't verledene te vergeten.

Prof. Ridderbos is thans den Rubicon over, en sindsdien — als we hem mogen geloven — aan de Lethe aangeland. Hij schrijft althans: iets over het thema „samen-spreking“. Eerst geeft hij een geheel onjuist overzicht van wat in 1944 gebeurd is — dit is al zoo vaak door mij weerlegd, dat ik — tenzij hij mijn opmerkingen mocht willen doorgeven, wat ik niet verwacht — die onjuistheden nu maar laat loopen onder verwijzing naar wat in dezen al is geschreven. Het stuk wemelt van halve waarheden, — die alle de lezers een verwrongen beeld geven.

Maar één ding interesseert ons. Prof. R. meent, dat men wel eens samen onderzoeken kan. „Inhoeverre het mogelijk zou zijn, het verleden voor elkaanders rekening te laten, en samen een nieuw-begin te maken“.

Nu hebben we al lang dat gedaan. We hebben gezegd: we nemen uw gedrag niet voor onze rekening. We laten het uitdrukkelijk voor uw rekening, niet voor de onze.

Als dus prof. R.'s uiting eenigen zin heeft, dan bedoelt hij: vergeet het verleden. Drink uit de Lethe.

Maar tegelijk handhaaft hij het vermaan: vergeet het nooit. Scherp het uw kinderen in. En uw studenten (Polman-de Bondt!). Want zoo zegt de Heere. En: alle kerken hebben besloten wat de synode besloot.

Meent nu prof. R., dat men toch wel een stuk vergeten mag, van datgene, waarvan men eerst openlijk verklaarde: de Heere verbiedt, het te vergeten, welnu — dan moet het lid der Kamper synodocratische kerken, prof. Ridderbos, een brief aan zijn kerkeraad schrijven, met het voorstel: laat ons het vergeten, dit en dat.

Dan zet hij zoden aan den dijk. Als het vergeten mag worden, dan MOET hij het gebod: „laat ons gedenken“ vervangen door het vermaan: „laat ons — ondanks mijn vorige vermaningen — vergeten, ongeacht wat anderen — die scheurmakers — doen“.

Zoodra we hooren van een voorstel van prof. Ridderbos aan zijn kerkeraad, zullen wij het hier overnemen van a tot z.

Maar voorloopig gelooven we er niets van, dat we iets van 'n kerkelijk Lethe-bad van prof. Ridderbos ons hebben voor te stellen. Hoe lang is het nog maar geleden, dat

enkele Oosterbeekenaars ééntjes iets plepten, dat hier-op neerkwam: 't was niet in orde allemaal, in 1944. Dadelijk kwam prof. Ridderbos in 't geweer. Zóó niet! Vergeet het niet! En Volten retireerde.

Het is ons te „mooi“, dit speculeeren op zwakzinnigheid. Het klopt niet met de „feiten“.

K. S.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 51

Koersgesprek zonder gesprekskoers?

Amice,

Verleden week schreef ik je over een boek. En op gevaar af, dat je me verveld zult vinden, doe ik het deze week weer. De uitgeverij J. H. Kok N.V. te Kampen gaf een nieuw boek, dat het onderwerp „Thijs Booy“ raakt. Hij heeft nl. met een anderen auteur, nl. mr. A. Bouman, een boek gepubliceerd, onder den titel: „Gereformeerden, waarheen?“

Het boek draagt ook een ondertitel: „Inleiding tot een gesprek over de koers van het Gereformeerde leven“.

Het wil dus een inleiding zijn tot een koersgesprek. De koers is, althans volgens de bedoeling: aansturen op een koersgesprek, opdat het er komt.

Maar de naam van Thijs Booy op het titelblad wekt bij mij de vrees, dat er niet veel van een inleiding op een koersgesprek terecht komt. Want van de geschriften van den Heer Booy zagen we tot nu toe niet anders, dan dat hij den koers kwijt is. Dus ook den gesprekskoers.

We hebben eens het boek nageslagen, om op dit punt eenige nadere zekerheid te krijgen. Het zou toch kunnen zijn, dat de invloed van een mede-schrijver het boek een andere signatuur zou hebben gegeven. Ook voor het gedeelte-Booy.

We krijgen den indruk, dat de Heer Booy werkelijk iets minder „wild“ is dan de vorige maal. Maar verder dan deze goede aantekening kunnen we het niet brengen. Want als 't erop aankomt, is de „geest“ van den Heer Booy nog dezelfde.

Hoe reageert de Heer Booy op de tegen hem ingebrachte bezwaren? Meermalen zoo: de tegenstander zegt: U vaart dien en dien koers uit. Antwoord: maar man, dat bedoel ik immers helemaal niet? Een voorbeeld: tegen den Heer Booy wordt — volkomen terecht — ingebracht: verdoezeling van grenzen! Wat is het antwoord? Niets anders dan het niets zeggende: „Wie“ dit wapen „tegen ons hanteert, is fout. De grenzen, die Gods Woord beveelt, willen wij niet onder een rookgordijn leggen of verpluutsen“. Klaar is de apologie (196). Maar zoolang deze schrijver over Barth schrijft, gelijk hij deed, kan hij niet anders dan zelf doen wat hij aan anderen verwijt: „een onhellende verdoezeling van grenzen“ (196). Er staat dan bij: „veelal onder vertrouwd-klinkende benamingen“. Dat is nu precies wat de Barthiaansche socialisten-dominiees doen. Maar als je dat zegt, dan antwoordt de heer Booy: u maakt van Barth een urinoir. Je weet je de uitdrukking nog wel te herinneren. En dan verzekert de heer Booy, die over den koers praten wil, ooh arme, dat Barth een „kerkvader“ is (194). Met één slag is het kompas van de schuit, waarop deze auteur met ons een koersgesprek openen wil, aan gruiszels geslagen. Barth — kerkvader! En dan is het voorwoord gedateerd: Pinksteren 1961! Op dezelfde bladzij praat de heer Booy over: „verraad aan de arbeidersklasse“. We zullen — zelf tot de arbeiders behoorende, hoewel tot geen klasse — hierop alleen maar mogten antwoorden: Barth tot kerkvader proclameeren, is verraad aan de arbeiders der missie. Verraad aan de werkelijk oecumenische kerk. We krijgen hier zomaar een kerkvader op een presenteerblaadje. En dan uitgerekend den man, die alle koersgesprek heeft uitgeloofd door den gesprekskoers uit te luiden. Schrijver vertelt, dat hij stellig een „breed raakvlak met het irrationalisme“ heeft. Hij hebbe zijn mathematische beelddruk. Ze is even onwezenlijk en verlegen als die van zijn nieuwbakken kerkvader. Booy vertelt (201): „verstaat“ wat het vers zeggen wil:

Ik ben een lege schuur,
een lover,
een landweg op het middaguur,
een afgezette passagier,
een in beslag genomen koffer,
offer-
dier.

Maar de uit de door Kierkegaard verachte en door God geprezen kerk-omnibus op Booy's suggestie uitgestapte passagier, die in zelfbeklag zich nu als: „afgezette passagier“ gaat beklagen, zal noch op een gesprekskoers, noch op een koersgesprek kunnen rekenen. Die afgestapte passagiers worden nu door Booy omgedoopt tot „macedonischen man“. „Overal duikt de Macedonische man op en wij herkennen steeds weer de trekken van zijn gezicht. Het gezicht van 'een van ons'“ (203). Ja maar, de macedonische man, die om 'n Paulus riep, met een zeer bekend evangelie, om den kerkvader Paulus (kerk-kinderen „telende“ door het evangelie), hoort Booy zeggen: meneer, hier heb je mijn kerkvader: Barth. En nou is het uit met dien macedonischen man. Barth zegt: dwaas, wou jij nog over „koers“ praten? En over 'n „evangelie“? Scheit uit: z'n „gestalte“ staat paradoxaal tegenover zijn „gehalte“. En dan schrijft de heer Booy: „de velden zijn wit om te oogsten“ — maar de Apocalypse zegt het mij wel heel anders. „Kom, Gereformeerden! roept de Heer. Antwoordt Hem niet: Wij hebben de kerkbode nog niet uit“. Aldus de heer Booy. Beste kerel, ik geloof dat de lezers van Booy dat niet zullen opgeven als excuus. Ze zullen wel nooit aan de kerkbode begonnen zijn. Misschien zullen ze wel zeggen: ik heb het blaadje van de P. v. d. A. nog niet uit — wij moeten nog iets hooren van de doorbraak, eer we aan de inbraak met het evangelie van kerkvader Paulus toe zijn. Barth zei, dat we daaruit moesten schrappen: wie een ander evangelie brengt dan het type „macedonische man“ (het remonstrantsche gemeene-gratie-type, het sufficiente-genade-type), die zij vervloekt. Paulus koers was te rechtlijnig! Alleen Paulus' pathos past ons, zegt kerkvader Barth.